

Prekenverkstedet

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

11. søndag i treenighetstiden - 24. august 2014

Prekentekest: Matt 23,37-39

Lesetekst I: Jes 64,6b-65,2

Lesetekst II: Rom 9,2-5; 10,1-4

Da Jesus ble sterkt berørt

Hva handler teksten om?

Endelig en tekst som handler om Israel, tenker noen - og andre vil fortvilet rive seg i håret for å finne måter å unngå temaet på. Også nå da, med friske bilder på netthinnene fra lidelsene i Gaza og israelske soldater og tanks. Klarer vi som skal legge ut teksten å møte teksten og Jesus der han er – eller misbruker vi anledningen til å slå politisk mynt den ene eller andre veien, og på den måten ta fokus bort fra det som var Jesu anliggende?

Matteus 23 har sin parallelltekst i Lukas 13. Lukas plasserer Jesu ytring litt annerledes kronologisk, men samtidig tar Lukas opp temaet igjen i kapittel 19 og da i samme situasjon som Matteus omtaler det. I Lukas 19 virker det kanskje enda sterkere, fordi forfatteren sier at Jesus gråter over Jerusalem. Jesus gråter faktisk. Det er ikke hverdagskost. Det må ha gjort sterkt inntrykk på dem som stod rundt. Kanskje var det stille tårer, kanskje hulket han - det vet vi ikke. Men vi vet at han gråt åpenlyst. Dette var altså noe som berørte Jesus sterkt. Da kan vi ikke bare hoppe lettvtint over temaet - det ville ikke være fair overfor menigheten.

Domsordene er ikke gitt i triumf

Domsordene over Jerusalem blir ikke gitt i triumf over en som fortjener dom - de blir gitt i fortvilelse over en kjær venn (jødene) som har sviktet. Jerusalem er ikke en hvilken som helst by, heller ikke for Jesus. Her stod tempelet (tempelet står der når Jesus sier domsordene, og det blir stående i nesten 40 år til). Og i forbindelse med de store høytidene valfartet jødene til tempelet for å ofre, sone og tilbe. Jesus deltok i dette fra han var liten gutt. Etter omskjærelsen får vi ikke høre om det før han er blitt tolvåring og kommer til tempelet. Og da han startet sin offentlige tjeneste, nevnes det flere ganger at han var i Jerusalem knyttet til de store høytidene. Det var under påskehøytiden (passover) at han ble korsfestet, døde og stod opp igjen. Jesu soningsverk blir forklart nettopp gjennom at det skjer under denne høytiden. Og da han sprenger dødens porter og gir oss fri tilgang til "det aller helligste" gjennom sitt soningsverk, blir også tempelet overflødig. Jesu domsord er ikke bare dom, men de gir et

blikk inn i en ny virkelighet og et nytt håp. Det er ikke så tragisk at tempelet skal rives; for det skal skapes noe nytt. Men sviket tas ikke lett på. Dommen er klar – men også håpet.

Hva er dommen, og hva er håpet?

Dommen er klar: De har slått profeter i hjel og steinet dem. Og da den lovede Messias endelig kom, feilet det store flertallet i å gjenkjenne han og tilbe han. I stedet ble han behandlet som en kriminell som var blasfemisk - intet mindre. Er jødefolket spesielt i sin avvisning av profeter og forkynnere, eller er dette et gjenkjennbart trekk også hos oss i dag? Håpet er at en dag skal de igjen rope "Velsignet være han som kommer i Herrens navn".

Hedningene (et utdatert ord på norsk, kanskje enklere å bruke folkene eller folkeslagene; altså også folkene som ikke tilhørte det opprinnelige gudsfolket jødene) kan etter Jesu forsoningsverk bli podet inn på det samme treet. Her er det ikke snakk om å hogge ned treet og plante et nytt. I noen teologiske utgreiinger får man inntrykk av det. Paulus er helt klar på at *det er igjen en rest* også blant det jødiske folket, at det ikke er en fordømmelse av et helt folk - og dessuten er han helt klar på at Gud ikke har angret sitt kall og sin utvelgelse. De skal få plass igjen på det levende treet sammen med brødre og søstre fra den verdensvide kirken.

"Et utvalgt folk"

Det hvilte et spesielt ansvar på dette utvalgte folket; de skulle gjøre Gud synlig for folkeslagene. Folkeslagene har hele tiden vært elsket av Gud og vært med i hans frelsesplan. Å være "et utvalgt folk" blir aldri omtalt som å være "bedre enn de andre". Og det er heller ikke dagens moderne jøders utlegning av begrepet - det er andre som har tillagt dem denne holdningen, og den er totalt misforstått. Utvelgelsen blir ofte omtalt som "den ringeste" - men som altså skulle gjøre Gud synlig for folkeslagene, og parallelt med dette gikk Guds frelsesplan for alle mennesker, der dette folket ble det utvalgte folket hvor frelseren selv skulle fødes blant.

Hvis vi kortslutter linken til de jødiske røttene, mister vi mye av forståelsen for Bibelens budskap og for Guds inngripen i verden. Betyr det at dette folket skal tas på med silkehanser til forskjell fra andre folk? Vel, det gjør i hvert fall ikke profetene, og heller ikke Jesus selv. De fordømmes når de har gjort seg fortjent til det - og de berømmes når de har gjort seg fortjent til det - og hele tiden er de elsket. Dersom Gud skulle slå hånden av dette folket og vende seg bort fra det, da ville han svikte sitt kall og sin utvelgelse. Da ville vi ikkejøder også være ille ute; for da ville det ikke være snakk om en barmhjertig Gud som står ved sine løfter og utvelgelse.

Hvordan skal de kunne tro om de ikke får høre?

Det refereres til Salme 118,26 med en positiv forventning. Dette folket skal igjen rope av hele sitt hjerte: "Velsignet være han som kommer i Herrens navn". Noen har tolket dette og andre bibelord dit hen at dette skal skje "automatisk" uten at mennesker skal innblandes i prosessen. Men en konklusjon om at vi som tror på Jesus, ikke skulle vitne og dele det glade evangeliebudskapet med dette folket, er en kortslutning. Paulus var selv jøde, og han gikk alltid til synagogene først for å forkynne for jødene. Hvordan skal de kunne tro hvis de ikke får høre, spør han – og legger til; hvordan skal de kunne høre hvis ingen forteller dem det. Vi fikk dette livsforvandlende budskapet om en Gud som bøyer seg ned og kommer oss i møte fra dette folket. I takknemlighet skylder vi å gi dem det tilbake. Mye grusomt er gjort mot jødene i kirkens navn, og derfor har jøder ofte tatt sterk avstand fra kristen tro. Fra begge sider er kløften blitt forsterket, mens det opprinnelig altså var nettopp jøder som trodde på Jesus og som delte sin tro frimodig videre. I dag er det under 0,5 % av den jødiske befolkningen som tror at Jesus er Messias.

Ikke bare jødene, men deg og meg

Jeg er oppvokst på en gård. Det er blitt meg fortalt at noen som gikk gjennom en hønsegård som hadde brent, kom over en avsvidd høne. Bonden kom til å sparke bort den, og til sin store overraskelse kom det løpende ut levende kyllinger. Høna hadde beskyttet kyllingen under vingene sine, og selv om hun selv ble brent av flammene, ble ungene beskyttet. Da blir Jesu ord sterke: "Hvor ofte ville jeg ikke samle barna dine som en høne samler kyllingene under vingene sine." Denne teksten er et ord om dom over et folk som feilet, om en gjenoppreisning som Jesus selv gir gjennom sitt forsoningsverk som gjorde tempelets betydning til historie. Vi har tilgang til det aller helligste; vi kan møte Gud direkte – Universets Herre har kommet oss i møte, for han lengter etter fellesskap med oss. Og han ønsker å beskytte oss slik en hønemor beskytter sine kyllinger. Men valget er der. Israelsfolket sa ofte nei, og gikk sine egne veier. Gudskjærligheten var der og er der hele veien. Derfor er denne teksten som er spesielt rettet mot jødene og mot Jerusalem, en sterk tekst også til deg og meg.

Jorunn Anestad Langmoen

Utdannet lærer og kateket. Assisterende generalsekretær i Den Norske Israelsmisjon.

jorunn@israelsmisjonen.no